

Sessiz ıgıltıdan Önce
Ali S. Coşkun

Tilki Kitap©

www.tilkikitap.com

tilki@matbumedya.com

0850 304 22 03

Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik

Editör: Esra Nur Yıldırım

Sayfa Tasarım: Seda Taşçı

Kapak Tasarım: Kemal Taşçı

Kitappad
com

Kitaplobi
com

Kitapşeyleri
com

1.Basım, İstanbul, Ocak 2026

ISBN: 978-625-8579-11-6

Tilki Kitap Matbaa / İstanbul

Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öge, tablo...) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

SESSİZ ÇIĞLIKTAN ÖNCE

Ali S. Coşkun

Bilmediğim konulara girmektense bildiğim, yaşadığım şeyleri, hedeflerimi amacımın ne olduğunu yazarsam, belki okuyan birilerine biraz da olsa ışık tutarsam mutlu olacağımı düşünerek yazmaya başladım.

Hedefimin peşinde sürüklenen kuru bir yaprak gibi... Nereye varacağım, nerede duracağım, göreceğiz. Bu yolda tek başıma olduğumu bilerek, hangi zorluklarla karşılaşacağımı bilmeden dünyaya geliş amacıma ulaşabilecek miyim?

YAZAR HAKKINDA

02.04.1950 tarihinde Malatya'nın bir köyünde doğup henüz 10 yaşındayken çocuk evliliğın ilk adımı olan nişan yüzüğünü parmağına taktılar. Artık adı konulmuş bir geleceğın mahkûmuydu. Lise yıllarının ilk rüzgârı, içindeki özgürlük ateşini körükledi. Birçok zorluklardan sonra o halkadan kurtulmanın yanında, bir gelenek duvarını yıkmış oldu.

Dalgalanmalı ortaokul - lise eğitiminden sonra bir yıl Fırat Nehri kenarındaki bir köyde öğretmenlik yaptığı sırada, kendini mezhep çatışmasının içinde buldu. Zor zamanların ardından belirli başarılar elde etti.

Üniversite eğitimi için gittiğı İstanbul'da Türkiye'nin en karanlık ve çalkantılı 10 yılına sadece tanıklık etmekle kalmadı. Bu sürecin tüm ağırlığını bizzat omuzlamış birisiydi. 1969 yılında yoksulluk, işsizlik kıskacında başlayan mücadelesi üniversite yıllarında bir "hayatta kalma savaşına" dönüştü.

Üniversite ilk yıllarında ev arkadaşı siyasi amaçlı bir banka soygununu yapınca kendini tarif edilmez bunalım ve sorgu içinde buldu. Hayatı boyunca peşini bırakmayan devletin soğuk nefesiyle genç yaşta tanışmış oldu.

Üniversitede tekstil eğitimi aldığı bölümün başkanı ile yaşadığı problemlerden sonra yüz yıldan eski bir okul, ilk defa onun için disiplin kurulunu toplayarak eğitim hayatını bitirmişken imdadına asistanlığını yaptığı akademi başkanı yetişti. Aldığı iki yıllık okuldan uzaklaştırma cezası sayesinde eğitim hayatına tutundu.

Meslek hayatına atıldığında peşindeki gölgeler eksilmediği gibi çoğalmıştı. MİT, kontrgerilla, sivil polis kıskacında her adımı izlendi. 12 Eylül darbesinin o ağır havasından ancak kısa dönem askerlik yolu ile sıyrılarak hayata yeniden tutundu.

Kısa dönem askerlikten sonra mesleği olan tekstile döndü. Değişik fabrikalarda çalışarak başarılarla ulaştı ve profesyonel transferler gerçekleştirdi. Titiz Tekstil ile başlayan bu süreçte kapanmak üzere olan bir fabrikada Avrupa'nın kullandığı bir boya sistemini başarıyla uyguladı. Bu sayede Türkiye'de tanınan bir yönetici oldu.

Bu başarılar ona profesyonel transferi getirdi. Dört yılın sonunda Denizli'deki DEBA Fabrikası'na büyük paralar karşılığında transfer oldu. Zor durumda olan, işi ve müşterisi bulunmayan, kapanmak üzere olan bu fabrikada aynı boya sistemini uyguladı. Aynı personel ve makinelerle üretimi %250 artırdı, kaliteyi yükseltti ve fabrikayı Türkiye'nin gözde fabrikalarından biri hâline getirdi.

Beşinci yılın sonunda ayrılarak İstanbul'a döndü. 1989 yılında ilk firmasını kurdu. İki yıl sonra Alman bir bayan ile ortak olarak konfeksiyon fabrikasını kurdu. Almanya, Hollanda ve İtalya'ya ağırlıklı olarak bayan dış giyim ihracatı yaptı. Kumaş pazarlaması için Almanya, Hollanda ve İtalya'da mümessillikler verdi. Yılın modasını takip ederek yeni koleksiyonlar hazırladı. Fransa ve Almanya'da kumaş fuarlarına katılarak kendi koleksiyonunu pazarladı.

Büyük başarılar sağladı. 1995 yılında üçüncü firmasını kurarak yoluna devam etti. 2002 yıllarının başındaki Türk tekstil kriziyle birlikte firmalarını tek tek kapattı. 2004 yılında tekrar profesyonel yöneticiliğe döndü ve entegre tekstil fabrikalarında üst düzey yönetici olarak çalıştı.

Türkiye’de ve yurt dışında olmak üzere pandemi dönemine kadar başarılı çalışmalar yürüttü. Son beş yılını yabancı bir ülkede, pandemi sürecine kadar üst düzey yöneticilik yaparak geçirdi. Türk tekstiline 1980–2005 yılları arasında yön verdi.

Pandemi döneminde fabrikalar kapanınca Akdeniz Bölgesi’nde bir şehre yerleşti. Pandemiden sonra tamamen emekliye ayrılarak Akdeniz’de bir tatil şehrinde sakin bir hayat yaşamaya başladı.

“Hayat hikâyesini kaleme alan Ali S. Coşkun, Sessiz Çılgıktan Önce adlı eserinde çocuk evlilikleri ve mezhep ayrımcılığı; Sessiz Çılgık adlı eserinde ise ülkemizin karanlık 10 yılını ve geleceği karartılan gençliği anlattı.”

DOĞDUĞUM KÖY VE İLKOKULA BAŞLAMAM

Doğu Anadolu'nun batısında, Malatya'nın bir köyünde doğdum. Anamın anlattığı kadarı ile ben dünyaya sancılı, zor bir şekilde gelmişim. 2 Nisan 1950 günü; gök gürültüsü, yağmur, şimşekler, fırtına... Sanki yer ile gök birleşmişti. Bir kıyamet günüydü. O kadar zor bir doğumdan sonra doğar doğmaz yırtıncasına ağlıyormuşum, "Neden getirdiniz bu dünyaya beni?" der gibi.

Köyümüz, hatırladığım kadarı ile altmış üç haneliydi. Bir ovanın üzerinde kurulmuş, yeşillikleri bol bir köydü. Köyümüzün dört, beş kilometre kuzeyinden sonra küçük tepeler başlardı. İlerledikçe yüksek dağlarla çevrilirdi. Güneyi tamamen düz bir ova, tarım alanıydı. Tohma Çayı'na kadar uzanan bir alandı. Orada bizim büyük bir tarlamız vardı. Sadece buğday ekilip biçilirdi. Köy halkının tamamının tarlası o bölgedeydi.

Bahçelerden sonra tarım arazileri uzanırdı. Verimli topraklardı. Ama su olmadığı için sulama yapılamazdı. Yağmur ne kadar

yağarsa o kadar fazla arpa, buğday alırdık. Yağmur yoksa tarım gelirleri düşerdi. Köyümüzün tarım ve hayvancılıktan başka bir geliri yoktu. Kuzeybatısında bir dere vardı. Oradan köyümüze haftanın belirli günleri su verirlerdi. Onunla sadece meyve ağaçlarını ve sebzeleri sulayabilirdik. Genelde kayısı bahçeleri vardı. Arada bir diğer meyveler de olurdu.

Komşu köy ile bizim köy arasında su kavgası çok olurdu. Jandarmalar bastırırdı. Jandarmadan herkes korkardı. “Jandarma geliyor.” dendiğinde herkes sus pus olurdu. Ama jandarma olmazsa, büyük kavgalar olurdu. Bir defasında iki, üç gün süren silahlı çatışma çıkmıştı. Karşılıklı ölenlerimiz olmuştu. Jandarma iki köy arasına çadır kurup uzun bir süre kalarak barışı sağlamıştı. Köyümüzün etnik köken açısından karmaşık bir yapısı vardı. Köy kurulduğunda ilk gelenler ve sonra yerleşenler kendi akrabalarını etrafına toplayarak âdeta üç bölgeye bölünmüştü. Sınır yoktu ama bölgelerin arası boşluklar, yollar ile ayrılmış gibiydi.

Köy Türkler ve Kürtler olmak üzere başlıca iki gruptan oluşurdu. Birbirleri ile iyi geçinmezlerdi ama araları kötü de sayılmazdı. Ara sıra çıkan kavgalar dışında... Türkler de kendi aralarında ayrılmıştı:

-Muhacirler (Balkan göçmenleri),

-Dağlılar grubu ve dışarının adamları ise bizim gruptu.

Orta Asya’dan çıkıp İran üzerinden Malatya’ya kadar gelmişler. Sanırım Kargın Boyu. Babamın annesi anlatırdı. Babaannem o zamanlar yetmiş yaşlarında, beyaz tenli, açık kumral saçlı ve mavi, yeşil arası gözlüydü. Görünüm olarak akça pakça, temiz yüzlü birisiydi. Gözlerinin kenarındaki kırışıklıklar (kaz ayakları) derindi. Dedem erken yaşta ölmüş, büyükannem iki oğlunu tek başına büyütmişti. Gençliğinde güzel olduğu her hâlden

belliydi ama anama kaynanalık etmekte üstüne yoktu. Anam ne yaparsa yapsın gözüne giremezdi. Hiçbir şeyini beğenmez, sürekli babama şikâyet ederdi.

Anam ise tarlada, bahçede, koyunlara bakmaktan yorgun düşerdi. Biz çocuklarına fazla zaman ayıramazdı. Amcam yeni evlenmişti. Onun hanımı bize bakardı, anamız gibiydi. İlerleyen yıllarda da anamız gibi sevdik, saydık. Babaannemizin Türkçesi, Orta Asya Türkçesiydi. “Men gelirem, men giderem, balam.” diye konuşurdu. Ama anama çok kızardı. Babama sürekli şikâyet ederdi. Babam da bütün hıncını anamdan çıkartır, anamızı döverdi. Biz bir şey yapamazdık. Nasıl karışabiliriz? Saygısızlık olur diye korkardık. Ta ki biraz büyüyüp okula başlayana kadar...

Ben beş yaşındaydım. Ağabeyim benden iki yaş büyüktü. Onun okul çağı gelmişti. Okula yazıldı. Ben çok yaramazlık yaptığım için babam öğretmenden “Bu da gelsin, ağabeyi ile beraber gider gelirler. Karne vermezseniz de olur.” diye rica etmiş, anlaştılar. Ben de okula kayıtsız başladım. Ama dersleri dinliyor, evde çalışıyordum. Ödevlerimi yapıyordum. Sene sonu beni okula kaydederek ikinci sınıfa geçirdiler. Artık ben de talebe olmuştum. Teneffüslerde okul bahçesinde hep kavga ediyordum. Arkadaşlarım öğretmene şikâyet ediyorlardı. Öğretmenimiz elinde bir çubuk ile gezerdi. Çubuk dedimse yay gibi esnek, çelik gibi sert, yılğın ağacından yapılmış... Elindeki yılğın çubuğu ile bacaklarıma vururdu. Eve geldiğimde vurulan yerlerin kabardığını görür, öğretmene kin beslerdim.

Okul tatil olduğu zaman akrabamız Avo dayı bizim koyunlarla beraber diğer birkaç akrabamızın koyunlarına çobanlık yapardı. Sabah güneş doğmadan sürüyü alır, köyün kuzeyindeki dağlık bölgelere, meralara otlatmaya götürürdü. Akşam güneş batıp hava kararınca kadar dağlarda otlatırdı. Yazın okul kapanınca

bazen ben de onunla beraber giderdim, çok hoşuma giderdi. Yaramaz olduğum için elimde bir, bir buçuk metre uzunluğunda nacak¹ olurdu. Ben nacağın keskin kısmını toprağa batırarak çiğdem, domalan çıkartırdım. Çiğdemi toplar, deste hâlinde eve getirirdim. Anam çiğdemli pilav yapardı. Çok severek yedik. Domalan toprağın altında olurdu. Onu bulmak zordu. Toprağı incelerdim, kabaran bir yer ve üzerinde küçük yonca yaprağı gibi yeşil yaprak varsa nacak ile kazardım. Şansıma domalan varsa çıkartır eve getirirdim. Şekil olarak patatese benzerdi. Çok değerli bir sebze idi. Sonradan öğrendiğim kadarı ile çarşıda, pazarda bayağı yüksek fiyata satılırmış.

Bazen de nacak ile yılan arardım. Yazın sıcağında yılanlar dağda ağaç olmadığı için büyük taşların, kayaların altına uyurlardı. Serin yerlerde yatarlardı. Bende nacak ile o taşların altını kurcalardım. Bulduğum yılanların kafalarına nacağın keskin tarafı ile bastırarak boyunlarını koparmak sureti ile öldürürdüm. Dedim ya, yaramaz olunca o iş bana oyun gibi gelirdi.

Çobanımız akrabamızı, Avo dayı derdik. Bir gün yine dağlarda, ağustos ayının sıcağında, elimdeki nacak ile taşların altını kurcalarken birden bir, bir buçuk metre uzunluğunda, benim sopamdan kalın, yaklaşık dört, beş cm çapında bir yılan gördüm. İlk defa bu kadar büyüğünü görmüştüm. Nacak ile boynuna bastırıyım derken yılanın başı havaya kalkarak beni kovalamaya başladı. Benim korkudan tüylerim diken diken oldu. Bağırıyorum:

“Avo dayı, yetiş!”

Avo dayı kırk, elli metre ilerde, onun elinde benim nacağın iki kat büyüklüğünde bir nacaklı sopa var. Bana “Bana doğru

¹ Sopaya geçirilmiş hâlde, 10-15 cm genişliğindeki ağız kısmı piramit biçiminde olan keskin demir parçası.

koş, çabuk!” diye bağırarak bana doğru koşmaya başladı. Yılan ile bir süre mücadele ettikten sonra güç de olsa yılanı öldürdü. Ama bana çok kızdı. Yapacak bir şeyim yoktu. Olanlar olmuştu. Enseme bir tokat patlatıp “Bir daha böyle yaramazlık yaparsan seni getirmem. Yılan seni sokacaktı. Ölseydin ben senin anana, babana ne diyecektim?” diye dakikalarca bağırıp durdu. Bu arada sert ve kızgın hâli ile bana “Çabuk biraz çalı çırpı topla. Ateş yakmalıyız.” dedi

Ben suçluluk duygusu ile alelacele bir sürü çalı çırpı toplayıp bir yere yığdım. Avo dayı gelip o çalıları tutuşturdu, ateşi yaktı. Çalılar çatır çutur yanmaya başladı. Ben de bu sıcak havada, bu ateşi ne için yaktı diye merak ediyordum. Avo dayı, öldürdüğü yılanı kuyruk kısmından tutup sallandırarak getirerek ateşin içine attı. Yılan isli bir duman ve keskin bir koku salarak yanmaya başladı. Yanıp kül oluncaya kadar başında bekledik. Sonra ateşin üzerini toprak ile kapatıp koyun sürüsünü toplamaya başladık.

İki tane Kangal cinsi köpeğimiz vardı. Onlar sürünün dağılmasını önler, sürüyü bir arada tutardı. Kış aylarında birkaç defa kurt sürüsü bizim koyunlara saldırmıştı. Köpeklerimiz, büyük mücadele sonunda sürü zarar görmeden beş kurdu püskürtmüştü.

Avo dayının sinirinin biraz yatıştığını görünce bana sorma cesareti geldi:

“Ya Avo dayı, yılanı neden yaktın?”

Avo dayı, her gün güneşin altında, sıcaklığın ortasında, kalmaktan kararmış yüzü ve kalın bıyıklarının altından beyaz dişlerini sıkıp sert bakışlarını bana yönlendirerek, “Onu yakmasaydık eşi mutlaka bizi bulur, sokar ve öldürürdü. Onun için yaktım. Eşi bizi bulamaz artık.” dedi. Bu benim için iyi bir deneyim olmuştu.

Ama ölen yılanın eşi bizi nasıl bulurdu, onun cevabını alamamıştım. Soramıyorum da “Bu nasıl olur?” diye. Sorsam da cevap vereceğini sanmıyordum. Çok sonra araştırdım. Yılan ölürken öldürene baktığı için yılanın gözünde öldürenin sureti kalırmış. Onu gören eşi aramaya başlar, bulursa sokarmış. Yılanların öcü korkunç olurmuş.

Babamın amcasının oğlu Vahap amca, köyümüzün imamıydı. Bilge bir kişiydi, herkes ona akıl danışırdı. Vahap amcanın kalabalık çocukları vardı. Kızlar ve erkekler... Oğlu Adil, benden dört, yaş büyük. Ben ilkokula yeni başlamıştım. O da Malatya’nın kazası, Akçadağ İlköğretim Okulunda okuyordu. Bazen hafta sonları köye gelirdi. Esmer, uzun boylu, yakışıklı, birisiydi. Bir gün bizim eve geldi. Oturduk, konuşuyoruz. Büyüğümüz olduğu için severek dinliyoruz. Üç kardeş etrafına toplanmıştık. Adil, hangi takımı tuttuğumuzu merak ediyormuş:

“Siz hangi takımı tutuyorsunuz?”

Üçümüz birden:

“Ne takımı?”

“Bakın çocuklar, üç büyük futbol takımı var. Bunlardan birisini tutarsanız hayatınız boyunca takip edersiniz.

Fenerbahçe, renkleri; sarı, lacivert.

Galatasaray, renkleri; sarı, kırmızı.

Beşiktaş, renkleri; siyah, beyaz.

Ben hemen atladım:

“Fenerbahçe.”

Diğer kardeşlerim, başka takımları seçtiler. Nereden bilecektim ki Fenerbahçe takımını seçerek başıma bela alacağımı? Bundan sonra gazete kâğıtları ve kese kâğıtlarını toplayarak sıkıştırıp

top yapar, maç oynardık. Benim takımımın ismi hep Fenerbahçe olmuştu. En büyük amacım büyüyünce Fenerbahçe’de futbol oynamaktı.

Temmuz ayının başından itibaren dut yemek için evimizin önündeki dut ağaçlarının başından inmezdim. Daldan dala geçip en uçtaki olgunlaşmış dutları bulur yerdim. Bir gün yine dutların başında daldan dala geçerken anlamadığım bir şekilde dallara çarpa çarpa aşağıya düştüm. Anam babam evde olmadığı için , bana baktı. Yerden kaldırmak istiyordu ama ben kalkamıyordum. Çenemin altı kanlar içinde kalmış. Bir dal parçası saplanmıştı. Ben onu çıkarmaya çalışırken bir parçası içeride kırılıp kaldı. Babamdan çok korktuğumuz için söylememe kararı aldık. Söylersem yaramazlık yaptım diye dayak yiyecektim. Söylemedik. Onlar zaten hava karardığında eve geliyorlardı. Fakat akşam doğru çenem şişmeye başladı. Babam görmesin diye onlar gelmeden yattım. Çarşafı üzerime çektim. Babamın “Ne oldu buna? Yaramazlık mı yaptı? Neden erken yattı?” diye sorduğunu duydum. Ağabeyim de “Bilmiyorum, yoruldu galiba. Uykusu geldi, yattı.” dedi.

Sabah onlar tarlaya gitti ama benim yüzüm şişmiş, gözüm kapanma noktasına gelmişti. Ayrıca yüzüm morarmıştı. Akşama kadar acılar içinde kıvranarak babamın gelmesini bekledik. Akşam babama mecburen gösterdik. Babam çok korktu:

“Ne oldu buna?”

Ağabeyim konuşmaya korkuyordu. Sustu. Babam kızarak tekrar sorunca cevap verdi:

“Dut ağacından düştü.”

Yapacak bir şey yoktu. O saatte şehre, doktora gitmemiz imkânsızdı. Araç yok. Ulaşım yok. Köyde sadece bir kamyon var. O da sabah erkenden, güneş doğmadan köy meydanında kalkıyor. Mecburen sabahı bekledik. Kamyonun kasasına bindik Şehirde işi olanlar kamyonu doldurmuştu. Şehirde satmak için götürülen koyun, keçi, tavuk, horozların arasında ayakta duruyorduk. Oturacak yer yoktu. Köyümüz ile şehir arası yaklaşık elli, altmış kilometreydi ama yollar bozuktu. Patika yol, taş, çukur olduğu için yavaş gidiyordu. Kamyon üç, dört saatte ancak şehre varıyordu. Her çukura girip çıktığında kamyon kasasındaki yolcularla birbirimize çarpıyorduk. Kamyon, ayran karıştırır gibi sallanıyordu. Birbirimize çarparak, bir yerlere tutunarak şehre geldik.

Doktora gitmek için para lazımdı. O da babam da yoktu. Kunderacılar Çarşısı'nda babamın tanıdığı Şükrü dayı diye bir ayak kabı tamircisi vardı. Kamyondan iner inmez ona gittik. Şükrü dayı yaşlanmıştı, altmışlı yaşlarındaydı. İri yuvarlak gözleri vardı. Başının üstünde neredeyse saç kalmamış, kalanlar da bembeyaz olmuştu. Gözlerinin beyazı hafif kızarmıştı. Kilolu, ton-ton bir amcaydı. Hoşbeş edip hatır sorduktan sonra. Şükrü dayı, “Hayrola ne oldu?” diye sordu.

Yüzüm şişmiş, iki gözüm morarmış, kapanma noktasında... :

“Doktora götüreceğim de para yok. Şu kadar para ver, harmanlar kalkacak, o zaman veririm.”

“Ya oğlum, bunun için doktora gitmeye gerek yok. Üstelik bir sürü para vereceksin.”

O arada babamla Şükrü dayı birbirlerine baktılar. Sessizce karar vermiş gibilerdi. Şükrü dayı bir de bana bakarak “Hallederiz.” dedi. Babam elimden tutup kendine doğru çekti. Şükrü dayı yüzümü, çenemin altını iyice inceledikten sonra “Sen hele şu

çocuğu sıkı bir şekilde tut. Aman bırakma ha.” diye tembihledi. Babam beni kucağına aldı. Sıkı bir şekilde tutuyordu. Şükrü dayı, falçatasını bilemeye başladı. Ben başıma gelecekleri o zaman anladım. Ama iş işten geçmişti. Babam beni kısıkvrak yakalamıştı. Avazım çıktığı kadar bağıırıyordum. En büyük küfürleri ediyordum. Kunduracılar Çarşısı inliyordu. Kalabalık “”diye Evet, resmen falçata boğazımın altına giriş yaptı. Ben bağırdıkça, “Oğlum korkma, aha bitti, bir şey kalmadı, acele etme.” gibi telkinlerde bulunuyordu. Ben bayılmak üzereyken Şükrü dayı büyük bir zafer kazanmış komutan edası ile çenemin altındaki dut ağacının parçasını çıkartıp bana ve babama göstererek, “Aha bak işte, bu yapmış.” dedi. Sanki ben bilmiyordum.

Bitmedi, yanaklarımın her iki tarafından bastırarak içerideki cerahati boşaltmak istiyorlardı. Bayağı temizlediler ama benim acım devam ediyordu. Bağılmaktan, çırpınmaktan bitkin düştüm. Şükrü dayı ayağa kalktı. Üzerindeki deri önlük bayağı kan olmuştu. Bir ibrik aldı. İbrikteki su ile önlüğünü temizledi. Ellerini yıkayıp yanıma geldi. Hafifçe yanağımı okşayarak, “İki güne kadar iyi olacaksın. Bir şeyin kalmaz.” dedi. Sigara tabakasında ki kaçak tütünden bir tutam alıp kestiği yere bastırdı. Ayrıca bir şey daha sürdü. Ne sürdü bilmiyorum. Bir bez ile çenemi kafamın üstünde bağladılar. Akşam kamyon ile köye döndük.

O günden bugüne çenemin altında şark çıbanı izi gibi iz kaldı. Her sakal tıraşı olduğumda orayı görüşüm bana acıyı hatırlatıyor.

***

Kış mevsimi yerin ilkbahara bırakmak üzere. Yağmurlu serin bir hava, karlar erimeye yüz tutmuş. Kuzular doğmaya başlamış. İlkbaharın geliş habercisi gibi. Evimizin ortasında kocaman bir

odun sobası gürül gürül yanıyor. Anam hedik² yapmış. Kardeşlerimle onu yiyoruz. Ben anama, “Ana ben ne zaman doğdum?” diye sorduğumda o da bana, “Ne bileyim oğlum, kuzular doğmuştu. Tam bu zamanlardı. Hiç hatırlatma bana, seni doğurduğum güne lanet olsun. Kıyametle geldin. Seni doğururken ölümden döndüm.” cevabını verirdi. “Yani bu dönemler mi?” dediğimde, “Evet, tam da bu zamanlardı.” derdi. Benim nüfus kâğıdımda 2 Nisan yazıyordu. Ama benden bir buçuk yaş küçük olan kardeşimi benim ikizim diye yazmışlar. Benimki 2 Nisan, kardeşiminki mayıs ayı. Bu nasıl ikiz oluyordu, anlamamıştım. Nüfus cüzdanları küçük bir defter gibi sekiz, on yapraklıydı.

Kış mevsiminde kar çok yağardı. Hatırlarım, köyde evimiz ile okul arası bir, bir buçuk kilometreydi. Dam boyu kar yağardı. Kış mevsimlerinde çocuklar o karda nasıl okula gidecek? Babalarımız karın içinden tünel açarak okula kadar tüneli tamamlamışlardı. Biz de o kar tünelinin içinde komşu çocukları ile beraber okula giderdik. Tünel iki kişinin yan yana gideceği genişlikte ve sanırım yaklaşık bir buçuk metre yükseklikteydi.

Anam toplam on bir çocuk, doğurmuş. Ben ailenin ikinci büyük çocuğuyum. Dört kardeşim ölmüştü; bazıları dört, beş yaşlarında, bazıları doğumdan birkaç gün sonra. Adı konmadan ölen de vardı. Doktor yok, ilaç yok. Beş erkek, iki kız hayatta kalmıştı. O dönem kız çocukları okula gönderilmezdi. Kız kardeşim de okula gönderilmedi. İlerleyen yıllarda bize hep kırıgın ve kızgın oldu. “Siz okudunuz, beni okutmadınız.” gibi sitem ederdi. Ama biz de çocuktuk. Bizim elimizden bir şey gelmezdi.

Babam çok otoriter birisiydi. Yanında konuşmak ne haddimize? Babamın amca oğlu Vahap amca köy camisinin imamıydı. Babamdan bir hayli yaşlıydı. Babam onu sever sayardı. Okuması

² Kaynatılmış buğday.